

Jurisprudenz«, men at det efter omfattende forarbejder hertil viste sig nødvendigt at drive dybtgående studier i reformatorernes epeikeia-lære. Dette måtte igen forudsætte en klarlæggelse af deres almindelige rets- og statsopfattelse, og det er af arbejdet med dette sidste, den her omhandlede bog er fremgået.

Dens 1. del handler om Melanchtons forhold til retsvidenskaben og danner et sidestykke til forfatterens bog fra 1960, *Erasmus und die Jurisprudenz seiner Zeit*. Begge steder behandles hovedpersonens forbindelse med tidens førende jurister og hans betydning for disse og følgende generationer af jurister. Kisch underbygger her grundigt den almindelige opfattelse af Melanchton som den helt afgørende formidler mellem reformatorisk teologi og humanistisk retsvidenskab.

I 2. del skildres på grundlag af Melanchtons større værker og en del af talerne hans teokratiske rets- og samfundsopfattelse og dens udvikling fra en ren biblicistisk begyndelse til anerkendelse af den gældende verdslige ret som en af gud indstiftet orden – om man vil: hans vej fra mosaik ret til romeret. En del af det afsluttende kapitel, »Melanchtons Epeikeia-Aequitaslehre«, vil nok være mørk tale for en del læsere uden meget specielle forkundskaber. Det kan tilrådes at læse det i forbindelse med forfatterens ovennævnte Erasmus-bog, der foruden det titlen lover også indeholder et afsnit, hvori epeikeia-lærens dogmehistorie forfølges fra Aristoteles til det 16. århundrede.

Et tillæg indeholder den latinske tekst til 13 udvalgte taler af Melanchton om stats- og retsforhold. De foreligger hermed for første gang i en kritisk udgave.

ALEX WITTENDORFF

To norske historisk-topografiske skrifter fra 1500-tallet, med fortale av Dr. GUSTAV STORM. Oslo, Universitetsforlaget, 1968. (6) + 41 + 146 + (1) s. 24,50 no. kr.

Udgaven af de to skrifter, *Om Norgis rige* af Absalon Pedersen Beyer og *Om Hammar* (dvs. Hamar) af anonym forfatter, er et fotografisk optryk af den af Gustav Storm udgivne samling *Historisk-topografiske skrifter om Norge og norske landsdele, forfattede i Norge i det 16de Aarhundrede*, Chria 1895. Forbilledlig som 1895-udgaven er har den været velegnet som forlæg for optrykket, og navnlig Absalon Pedersens underholdende skrift om Norges historie og tilstand fra o. 1567 fortjener at kunne erhverves til studium eller almindelig historisk læsning. Det vidner om forfatterens belæsthed i det 16. århundredes historieværker og påvirkning af Melanchtons historiesyn og er interessant som et tidligt udtryk for norsk nationalfølelse, til dels vendt mod tysk og dansk indflydelse. I dansk historieskrivning har det haft betydning for Huitfeldt, Vedel og Holberg. Benyttet af optrykket må være opmærksom på, at originaludgavens navne- og ordregister, formodentlig fordi det omfatter mere end de i optrykket foreliggende to skrifter, ikke er medtaget i dette.

HARALD ILSØE